

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

Р І Ш Е Н Н Я

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ВІННИЦЬКОГО ОБЛАСНОГО
ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

21 лютого 2017 року

№ 02 - рш

Справа № 03-08/06-16

м. Вінниця

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Вінницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 03-08/06-16 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції публічним акціонерним товариством "ДТЕК Західенерго" (79026, вул. Козельницька, 15, м. Львів. Ідентифікаційний код 23269555) та подання першого відділу досліджень і розслідувань від 25.03.2016 № 03-100,

ВСТАНОВИЛА:

Розпорядженням адміністративної колегії територіального відділення від 12.02.2016 року № 06-рк розпочато розгляд справи № 03-08/06-16 проти публічного акціонерного товариства "ДТЕК Західенерго" за ознаками порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції" – зловживання монопольним становищем на ринках послуг з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води в межах території м. Ладижин (в межах територій, де розташовані власні та експлуатовані мережі), шляхом вчинення дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів (юридичних осіб), які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

У результаті розгляду справи встановлено наступне.

Послуги з централізованого опалення та постачання гарячої води в м. Ладижин надає публічне акціонерне товариство "ДТЕК Західенерго" в особі відокремленого підрозділу "Ладижинська теплова електрична станція" (24321, вул. Наконечного, 173, м. Ладижин, Тростянецький р-н, Вінницька обл.), далі – ВП "Ладижинська ТЕС" ПАТ "ДТЕК Західенерго"), який не є юридичною особою.

Публічне акціонерне товариство "ДТЕК Західенерго" (далі – ПАТ "ДТЕК Західенерго", Підприємство) є юридичною особою. Місцезнаходження юридичної особи: 79026, вул. Козельницька, 15, м. Львів. Ідентифікаційний код 23269555.

Підприємство, надаючи послуги з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води, здійснює господарську діяльність та у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

ПАТ «ДТЕК Західенерго» постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг від 18.08.2015 № 2190 ліцензію на транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами та ліцензію на постачання теплової енергії, переоформлено на безстроковий термін дії.

Відповідно до статті 12 Закону України "Про захист економічної конкуренції" та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України 05.03.2002 за № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика), територіальним відділенням проведено дослідження ринків послуг з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води.

Об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є ПАТ "ДТЕК Західенерго", яке надає послуги з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води.

Відповідно до Методики, товарними межами ринку є товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого. Товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів.

Відповідно до статті 1 Закону України "Про теплопостачання" тепла енергія – товарна продукція, що виробляється на об'єктах сфери теплопостачання для опалення, підігріву питної води, інших господарських і технологічних потреб споживачів, призначена для купівлі-продажу.

Відповідно до Закону України "Про природні монополії" ринок транспортування теплової енергії віднесено до сфери діяльності природної монополії, виробництва та постачання теплової енергії – до суміжних ринків.

Відповідно до статті 1 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" комунальні послуги – результат господарської діяльності, спрямованої на задоволення потреби фізичної чи юридичної особи у забезпеченні холодною та гарячою водою, водовідведенням, газо- та електропостачанням, опаленням, а також вивезення побутових відходів у порядку, встановленому законодавством. Згідно зі статтею 13 вказаного закону централізоване опалення та централізоване постачання гарячої води є комунальною послугою.

Відносини між суб'єктом господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальних послуг, і фізичною та юридичною особою, яка отримує або має намір отримувати послуги з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води, регулюються Правилами надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630 (далі – Правила).

Відповідно до пункту 8 Правил послуги надаються споживачеві згідно з договором, що оформляється на основі типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення.

Споживачами вищевказаних послуг є фізичні та юридичні особи, які отримують або мають намір отримати послуги з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води. Між ВП "Ладизинська ТЕС" ПАТ "ДТЕК Західенерго" та підприємствами, організаціями (юридичними особами) укладено договори на постачання теплової енергії в гарячій воді.

Послуги з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води, враховуючи показники взаємозамінності, не мають взаємозамінних товарів (товарних груп).

Враховуючи наведене, *товарними межами* ринку є послуги з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води.

Відповідно до пункту 6.1 Методики *територіальні (географічні) межі ринку* певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами

якої, з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи) є неможливим або недоцільним.

Територіальними межами ринку послуг з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води є м. Ладижин (в межах території, де розташовані власні та експлуатовані мережі).

Часові межі ринку визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між постачальниками (виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

У межах м. Ладижин протягом 2014 – 2016 років перелік надавачів даних послуг не змінився. ПАТ "ДТЕК Західенерго" є єдиним надавачем послуг з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води у визначених територіальних межах. Тобто структура даного ринку є сталою.

Отже *часовими межами ринку* послуг з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води в територіальних межах м. Ладижин (в межах території, де розташовані власні та експлуатовані мережі), є період протягом 2014 – 2016 років.

Бар'єрами вступу на ринок послуг з централізованого опалення, постачання гарячої води інших суб'єктів господарювання є економічні та адміністративні бар'єри, в т.ч. визначення Підприємства виконавцем послуг з централізованого опалення, постачання гарячої води у м. Ладижин, органом місцевого самоврядування у вказаних вище територіальних межах.

Визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єкта господарювання на ринку.

Відповідно до частини першої статті 12 Закону України "Про захист економічної конкуренції", суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку в нього немає жодного конкурента.

Протягом 2014 – 2016 років лише ПАТ "ДТЕК Західенерго" надавало послуги з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води в територіальних межах м. Ладижин (в межах території, де розташовані власні та експлуатовані мережі).

За результатами дослідження з'ясовано, що Підприємство на ринках послуг з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води в територіальних межах м. Ладижин (в межах території, де розташовані власні та експлуатовані мережі) протягом 2014 – 2016 років не мало жодного конкурента.

Згідно з дослідженням ринку, проведеним відповідно до Методики, встановлено, що ПАТ "ДТЕК Західенерго" протягом 2014 – 2016 років займало монопольне становище на ринках послуг з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води в територіальних межах м. Ладижин (в межах територій, де розташовані власні та експлуатовані мережі) з часткою 100,0 відсотків.

Типовий договір про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної і гарячої води і водовідведення затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 року № 630 (далі - Типовий договір).

У відповідності з пунктом 1 частини третьої статті 20 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" споживач зобов'язаний укласти договір на надання житлово-комунальних послуг, підготовлений виконавцем на основі типового договору.

У відповідності з пунктом 3 частини другої статті 21 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" виконавець зобов'язаний підготувати та укласти із споживачем договір на надання житлово-комунальних послуг з визначенням відповідальності за дотримання умов його виконання згідно з типовим договором.

Відповідно до абзацу 4 частини четвертої статті 179 Господарського кодексу України при укладенні господарського договору на основі типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови.

Таким чином, Законом України "Про житлово-комунальні послуги" та Правилами передбачено надання послуг з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води на основі типового договору.

Відповідно до статті 26 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" істотними умовами договору на надання житлово-комунальних послуг є:

- 1) найменування сторін;
- 2) предмет договору;
- 3) вичерпний перелік житлово-комунальних послуг, тарифи та їх складові на кожну з цих послуг, загальна вартість послуг;
- 4) порядок оплати за спожиті житлово-комунальні послуги;
- 5) порядок перерахунків розміру плати за житлово-комунальні послуги в разі їх ненадання або надання не в повному обсязі, зниження їх якості;
- 6) права та обов'язки сторін;
- 7) порядок контролю та звіту сторін;
- 8) порядок вимірювання обсягів та визначення якості наданих послуг;
- 9) визначення точок розподілу, в яких відбувається передача послуг від виконавця/виробника споживачу;
- 10) порядок обслуговування мереж та розподіл повноважень щодо їх експлуатації та відновлення (ремонту);
- 11) умови доступу в квартиру, будинок, приміщення, на земельну ділянку для усунення аварій, неполадок, огляду мереж, зняття контрольних показників засобів обліку;
- 12) порядок здійснення ремонту;
- 13) відповідальність сторін та штрафні санкції за невиконання умов договору;
- 14) порядок вирішення спорів;
- 15) перелік форс-мажорних обставин;
- 16) строк дії договору;
- 17) умови зміни, пролонгації, припинення дії договору;
- 18) дата і місце укладення договору.

Крім істотних умов, договір може містити інші умови за згодою сторін.

Всі договори із юридичними особами, що укладаються ПАТ "ДТЕК Західенерго" в особі ВП "Ладизинська ТЕС" ПАТ "ДТЕК Західенерго" у формі договору на постачання теплової енергії в гарячій воді, є типовими та однаковими за змістом договору № Л-026 від 03.02.2015 року, № 1 від 05.01.2015 року, № Л-492 від 21.07.2014 року, № Л-420 від 16.06.2014 року, № Л-082 від 11.02.2014 року, № Л-719 від 26.12.2014 року, № Л-108 від 20.02.2014 року (далі – Договір).

Предметом Договору є зобов'язання ПАТ "ДТЕК Західенерго" постачати Споживачу теплову енергію в гарячій воді для потреб опалення та гарячого водопостачання.

В результаті аналізу Договору на відповідність умовам Типового договору, встановлено наступне.

В Договорі відсутній розділ "Характеристика об'єкта надання послуг" із зазначенням опалювальної площі, який передбачено Типовим договором.

В Договорі відсутній розділ "Характеристика засобів обліку теплової енергії", який передбачено Типовим договором.

В розділі 6 Договору "Порядок розрахунків" зазначено:

"6.2 Орієнтовна вартість теплової енергії, що постачається Споживачу протягом року (___ Гкал) відповідно до діючих тарифів на момент укладення договору, становить ___ грн. в т.ч. ПДВ - ___ грн. Тариф на теплову енергію складає ___ грн./Гкал, без урахування ПДВ.

6.4 Якщо Споживач розраховується за показниками приладів обліку:

- при перевищенні фактичного використання теплової енергії понад заявлене, це перевищення окремо оплачується в п'ятикратному розмірі, включаючи тариф.

6.5 У разі самовільного водорозбору мережної води, або дренажу її з опалення Споживач сплачує енергопостачальній організації п'ятикратну вартість хімічищеної води включаючи тарифну та тепла в ній."

Плата у п'ятикратному розмірі за вказані послуги не передбачена ні Типовим договором ні іншими нормативними документами.

В Типовому договорі зазначено:

"Тарифи на послуги становлять: з централізованого опалення __ гривень за кв. метр (гривень за куб. метр);

Розмір щомісячної плати за надані послуги згідно з нормативами (нормами) споживання на момент укладення цього договору становить __ гривень, у тому числі за:

централізоване опалення __ гривень за __ кв. метр (куб. метр) та додатково згідно з пунктом 12 цього договору __ гривень.

За централізоване опалення квартири (будинку садибного типу) плата справляється за нормативами (нормами) споживання та додатково за перевищення розрахункової потужності приладів опалення (радіаторів) на __ відсотків – __ гривень.

У разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі, зниження якості, зокрема відхилення їх кількісних та/або якісних показників від затверджених нормативів (норм) споживання, виконавець проводить перерахунок розміру плати.»

В розділі 3 Договору "Права та обов'язки Споживача" зазначено лише 3 пункти прав споживача, які стосуються отримання інформації щодо якості послуг, порядку надання, тарифів, поновлення теплопостачання після усунення аварійних ситуацій та підключення субабонентів до своїх мереж. В Типовому договорі передбачено 14 пунктів, які обумовлюють відшкодування збитків споживачу, здійснення перерахунків за ненадання або неналежне надання послуг, перевірку якісних і кількісних показників наданих послуг, а також встановлення засобів обліку та їх періодичну повірку.

Зазначені 3 пункти прав Споживача не містять умов, передбачених Типовим договором, зокрема: інформування про перелік послуг, структуру тарифів, нормативів споживання, режиму надання послуг, їх споживчі властивості, перевірку кількісних та якісних показників надання послуг (витрати, пов'язані із зазначеною перевіркою відшкодовуються виконавцем у разі обґрунтованості звернення споживача та споживачем – у разі необґрунтованості такого звернення), установа засобів обліку води, їх періодичну повірку, обслуговування та ремонт, у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж, звільнення від плати за послуги у разі їх ненадання та отримання компенсації за перевищення строків проведення аварійно-відбудовних робіт, укладення з виконавцем договору про заміну або ремонт технічно несправних санітарно-технічних приладів, пристроїв, обладнання та інших.

Неповний перелік прав Споживача даного розділу Договору позбавляє Споживача можливості вимагати реалізації своїх прав, передбачених Правилами та Типовим договором.

В розділі 3 Договору "Права та обов'язки Споживача" зазначено пункти обов'язків:

"3.2.1 Додержуватися кількості споживання теплової енергії за кожним параметром в обсягах, які визначені в додатку 1, не допускаючи їх перевищення.

3.2.6 Виготовляти та замінити сопла в елеваторних вузлах та дросельні шайби за вимогою та узгодженням Енергопостачальної організації.

3.2.8 Не перевищувати температуру мережної води в зворотному трубопроводі більш як на 3°C від кількості, встановленої температурним графіком.

3.2.9 Додержуватися температури гарячої води на виході з водопідігрівача не нижче 50°C."

Типовим договором дані пункти не передбачені.

В розділі 4 Договору "Права та обов'язки Енергопостачальної організації" в обов'язках Енергопостачальника зазначено лише 4 пункти, а саме:

"4.2.1 Забезпечувати постачання теплової енергії Споживачу в обсягах згідно з договором.

4.2.2 Гарантувати безпечне користування тепловою енергією за умови дотримання Споживачем умов договору, правил користування тепловою енергією, правил експлуатації теплоспоживального обладнання.

4.2.3 Повідомляти Споживача про зміну тарифів.

4.2.4 Здійснювати перевірку роботи приладів обліку та стану теплоспоживального обладнання Споживача не рідше одного разу в шість місяців."

В Типовому договорі передбачено 20 пунктів, які обумовлюють порядок, якість, інформування щодо послуг, усунення аварійних ситуацій, відшкодування збитків споживачу, здійснення перерахунків за ненадання або неналежне надання послуг. Зазначені 4 пункти Договору не містять умов, передбачених Типовим договором, які обумовлюють інформування щодо переліку послуг, структури тарифу, відшкодування збитків споживачу та моральну шкоду, здійснення перерахунків за ненадання або неналежне надання послуг, контролю установлених міжповіркових інтервалів, інформування споживача протягом доби з дня виявлення недоліків у роботі інженерних систем або інженерного обладнання, що розташовані за межами балансової належності (у разі його особистого звернення – невідкладно), про причини та очікувану тривалість зупинення надання послуг або обмеження їх кількості, а також про причини порушення якісних показників надання послуг, звільнення від плати за послуги у разі їх ненадання та обов'язок виплачувати компенсацію за перевищення строків проведення аварійно-відбудовних робіт, своєчасне проведення за власний рахунок робіт з усунення виявлених несправностей, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з його вини тощо.

В розділі 4 Договору "Права та обов'язки Енергопостачальної організації" в правах Постачальника зазначено пункт:

"4.1.2 Вимагати від Споживача відшкодування збитків, завданих порушеннями, допущеними Споживачем при користуванні тепловою енергією."

Разом з тим, в Типовому договорі передбачено: "вимагати від споживача своєчасного усунення виявлених несправностей, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача, або відшкодування вартості відповідних робіт."

В Договорі в розділі 7 "Відповідальність сторін» зазначено пункти:

"7.2 Споживач несе відповідальність за:

7.2.1 Споживання теплової енергії без дозволу Енергопостачальної організації або понад встановлені договором максимальні погодинні навантаження за кожним з видів споживання:

- штраф в розмірі 5-кратної вартості теплоенергії, спожитої із зазначеними порушеннями.

7.2.2 Зрив, пошкодження пломб, встановлених енергопостачальною організацією – штраф в розмірі 25% вартості теплоенергії в попередньому розрахунковому періоді.

7.2.4 Недостовірність даних про розподіл займаної площі орендарями, іншої інформації, необхідної для виконання умов договору – штраф в розмірі 5% вартості теплоенергії, спожитої в попередньому розрахунковому періоді.

7.2.5 За перешкоджання або недопущення до системи тепlopостачання (на територію підприємства, установи тощо) працівників Енергопостачальної організації при виконанні ними службових обов'язків – штраф в розмірі 5% вартості теплоенергії, спожитої в попередньому розрахунковому періоді.

7.2.6 За самовільне підключення систем тепло споживання чи підключення їх перед приладами обліку – штраф в розмірі 5-кратної вартості теплової енергії."

Типовим договором дані пункти не передбачено.

В розділі 8 Договору "Порядок вирішення спорів" зазначено лише 2 пункти. В Типовому договорі передбачено розділ "Порядок встановлення факту неналежного надання або ненадання послуг та розв'язання спорів", який складається із 7 пунктів, що обумовлюють порядок встановлення факту неналежного надання або ненадання послуг, складання акту-претензії та розв'язання спорів, у Договорі такий розділ відсутній.

Таким чином, в результаті аналізу Договору на його відповідність Типовому договору встановлено, що Договір суттєво обмежує права споживача, безпідставно розширює права ПАТ "ДТЕК Західенерго" та суттєво звужує його обов'язки перед споживачем (юридичною особою).

За наявності конкуренції на ринку послуг з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води в межах м. Ладизин, дії ПАТ "ДТЕК Західенерго" в особі ВП "Ладизинська ТЕС" ПАТ "ДТЕК Західенерго", направлені на ущемлення інтересів споживачів (юридичних осіб), були б неможливими, оскільки, маючи альтернативу у виборі виконавців послуг з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води, споживач не набував би статусу Споживача, якщо такий статус міг би призвести до ущемлення його інтересів, як Споживача, а набував би статусу Споживача інших виконавців зазначених послуг, який би забезпечив дотримання законних прав та інтересів своїх Споживачів.

Розпорядження адміністративної колегії територіального відділення від 12.02.2016 06-рк було направлено ПАТ "ДТЕК Західенерго" листом від 16.02.2016 № 03-36/243 для надання пояснень, зауважень та заперечень.

Листом від 11.03.2016 № 82/608 ПАТ "ДТЕК Західенерго" повідомило територіальне відділення наступне: " Згідно із ст.ст. 275-277 Господарського кодексу України за договором енергопостачання енергопостачальне підприємство (енергопостачальник) відпускає електричну енергію, пару, гарячу і перегріту воду (далі - енергію) споживачеві (абоненту), який зобов'язаний оплатити прийняту енергію та дотримуватися передбаченого договором режиму її використання, а також забезпечити безпечну експлуатацію енергетичного обладнання, що ним використовується. Відпуск енергії без оформлення договору енергопостачання не допускається. Предметом договору енергопостачання є **окремі види енергії** з найменуванням, передбаченим у національних стандартах або технічних умовах.

Загальна кількість енергії, що відпускається, визначається за погодженням сторін.

Розрахунки за договорами енергопостачання здійснюються на підставі цін (тарифів), встановлених/визначених відповідно до вимог закону.

Оплата енергії, що відпускається, здійснюється відповідно до умов договору. Договір може передбачати попередню оплату, планові платежі з наступним перерахунком або оплату, що проводиться за вартість прийнятих ресурсів.

Абоненти користуються енергією з додержанням правил користування енергією відповідного виду. Правила користування енергією, якщо інше не передбачено законом, затверджуються Кабінетом Міністрів України. Відповідальність за порушення Правил користування енергією встановлюється законом.

У відповідності до ст. 1 Закону України «Про теплопостачання» теплова енергія - товарна продукція, що виробляється на об'єктах сфери теплопостачання для опалення, підігріву питної води, інших господарських і технологічних потреб споживачів, призначена для купівлі-продажу.

*У відповідності до ст. 19 Закону України «Про теплопостачання» теплогенеруюча організація має право постачати вироблену теплову енергію безпосередньо споживачу згідно з **договором купівлі-продажу**.*

*У відповідності до Правил користування тепловою енергією, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2007 р. № 1198 користування тепловою енергією допускається лише **на підставі договору купівлі - продажу теплової енергії між споживачем і теплопостачальною організацією** (далі - договір), крім підприємств, що виробляють та використовують теплову енергію для цілей власного виробництва. Типова форма договору купівлі - продажу теплової енергії між споживачем і теплопостачальною організацією вказаними Правилами не затверджена.*

Договори на постачання теплової енергії в гарячій воді (далі - Договір), що укладаються ПАТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО» зі споживачами категорії «бюджет» та «інші» в м. Ладизжин, Вінницької області, розроблено у відповідності до вимог Господарського кодексу України, Закону України «Про теплопостачання», Правил користування тепловою енергією, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 03.10.2007 р. № 1198, які визначають взаємовідносини між теплопостачальними організаціями та споживачами теплової енергії, Правил підготовки теплових господарств до опалювального періоду, затверджених наказом Міністерства палива та енергетики України, Міністерства житлово-комунального господарства України від 10.12.2008 № 620/378, Правил технічної експлуатації теплових установок і мереж, затверджених наказом Міністерства палива та енергетики України від 14.02.2007 № 71.

Вважаємо, що типовий договір про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005р. № 630 не повинен застосовуватись до взаємовідносини між теплопостачальними організаціями та споживачами теплової енергії категорії «бюджет» та «інші», оскільки

- у відповідності до п. 2 Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630 централізоване опалення - послуга, спрямована на задоволення потреб споживача у забезпеченні нормативної температури повітря у приміщеннях квартири (будинку садибного типу), яка надається виконавцем з використанням внутрішньобудинкових систем теплопостачання.

- ПАТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО» не надає житлово-комунальних послуг з централізованого опалення та постачання гарячої води вказаним споживачам, а здійснює їм відпуск товарної продукції - теплової енергії в гарячій воді (одиниця виміру - Гкал) -для потреб опалення та гарячого водопостачання.

- Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, постановою від 13.06.2015 № 726 для ДТЕК ЛАДИЖИНСЬКА ТЕС (відокремленого підрозділу ПАТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО») було встановлено тарифи на теплову енергію для потреб бюджетних установ та інших споживачів, а не на комунальні послуги з централізованого опалення та гарячого водопостачання.

Під час укладання договорів споживачі зазначених категорій завжди мають можливість за наявності заперечень щодо окремих умов договору скласти протокол розбіжностей у порядку, встановленому ст. 181 Господарського кодексу України.

З огляду на вищевикладене вважаємо, що ПАТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО» відпускає теплову енергію споживачам з дотриманням вимог чинного законодавства.

Також хочемо звернути увагу на таке: на сьогоднішній день ПАТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО» перебуває у вкрай важкому фінансовому стані.

Розрахунки споживачів за відпущену теплову енергію здійснюються не у повному обсязі, у зв'язку з чим станом на 01.03.2016 існує заборгованість споживачів ДТЕК ЛАДИЖИНСЬКА ТЕС перед Товариством у сумі (інформація з обмеженим доступом)грн.

ПАТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО» здійснює свою діяльність у відповідності до чинного в Україні законодавства. В своїй діяльності Товариство не допускає порушення вимог законодавства, у тому числі і про захист економічної конкуренції, за ознаками якого розпорядженням від 12.02.2016р. № 06-рк розпочато розгляд справи № 03-08/06-16, а також не порушує прав та законних інтересів інших осіб.

При цьому Товариство завжди готове усіляко покращувати свої методи роботи у відносинах зі споживачами теплової енергії, у тому числі і внести зміни/доповнення у договори купівлі-продажу теплової енергії." (мова оригіналу).

Заперечення Підприємства спростовуються вищевикладеним та наступним.

Згідно із статтею 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» житлово-комунальні послуги – результат господарської діяльності спрямованої на забезпечення умов проживання та перебування осіб у жилих і не жилих приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил.

Частиною 1 статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що господарська діяльність, яка пов'язана із централізованим постачанням гарячої води, централізованим опаленням, є комунальною послугою.

Відповідно до статті 19 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» учасниками відносин у сфері житлово-комунальних послуг є: власник, споживач, виконавець, виробник. Виробник послуг може бути їх виконавцем.

Статтею 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що виконавець – суб'єкт господарювання, предметом діяльності, якого є надання житлово-комунальної послуги споживачу відповідно до умов договору; виробник – суб'єкт господарювання, який виробляє або створює житлово-комунальні послуги.

Предметом договору про постачання теплової енергії в гарячій воді є зобов'язання ПАТ "ДТЕК Західенерго" в особі ВП "Ладижинська ТЕС" ПАТ "ДТЕК Західенерго" постачати Споживачу теплову енергію в гарячій воді для потреб опалення та гарячого водопостачання. Тобто, відповідно до статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» централізоване постачання гарячої води, централізоване опалення належить до комунальних послуг, тобто в кінцевому результаті споживачі отримують не теплову енергію, а послуги з централізованого постачання гарячої води та опалення.

Статтею 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції" визначено, що ринок товару (товарний ринок) - сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.

Укладений між Підприємством та категорією споживачів «бюджетні установи» та «інші» Договір, яким обумовлено, що постачання теплової енергії здійснюється для забезпечення потреб опалення та гарячого водопостачання, свідчить про те, що в кінцевому рахунку, споживач задовольняє свою потребу саме послугами з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води. Тобто, безпосередньо ВП "Ладижинська ТЕС" ПАТ "ДТЕК Західенерго" є виконавцем та надавачем послуг з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води.

У рішенні Господарського суду Львівської області від 02.04.2014 у справі № 914/4781/14, яку залишено без змін постановою Львівського апеляційного господарського суду від 01.07.2014 та постановою Вищого господарського суду України від 23.07.2014, встановлено таке: "Відповідно до статті 6 Закону України "Про державне регулювання у сфері комунальних послуг" до повноважень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг (далі – НКРЕКП) віднесено, зокрема: ліцензування господарської діяльності з централізованого водопостачання та водовідведення в обсягах, що перевищують рівень, який встановлюється умовами та правилами провадження господарської діяльності (ліцензійними умовами); ліцензування і господарської діяльності з виробництва теплової енергії (крім діяльності з виробництва теплової енергії на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії), транспортування її магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами, постачання теплової енергії в обсягах, то перевищують рівень, який встановлюється умовами та правилами провадження господарської діяльності (ліцензійними умовами): встановлення тарифів на комунальні послуги суб'єктам природних монополій та суб'єктам господарювання на суміжних ринках, ліцензування діяльності яких здійснюється Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг.

Статтею 1 Закону України "Про теплопостачання" визначено, що тепла енергія – товарна продукція, що виробляється на об'єктах сфери теплопостачання для опалення, підігріву питної води, інших господарських і технологічних потреб споживачів, призначена

для купівлі-продажу; тариф (ціна) на теплову енергію – грошовий вираз витрат на виробництво, транспортування, постачання одиниці теплової енергії (1 Гкал) з урахуванням рентабельності виробництва, інвестиційної та інших складових, що визначаються згідно із методиками, розробленими центральним органом виконавчої влади у сфері тепlopостачання.

Разом з тим, підпункт 3 пункту 1 статті 1 Закону України "Про державне регулювання у сфері комунальних послуг" – визначено, що тарифи на комунальні послуги – тарифи на теплову енергію (крім тарифів на виробництво теплової енергії на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії), транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами, постачання теплової енергії, а також тарифи на послуги централізованого водopостачання та водовідведення.

Таким чином НКРЕКП, встановлюється тариф (ціна) на теплову енергію як на товарну продукцію, який містить три складові, а саме, тариф на виробництво, транспортування та постачання теплової енергії." (мова оригіналу).

До того ж, при винесенні розпорядження НКРЕКП від 17.01.2014 № 11, яким ПАТ "ДТЕК Західенерго" встановлені вимоги щодо провадження інших крім ліцензованих видів діяльності, в тому числі при наданні послуг з централізованого опалення та постачання гарячої води, НКРЕКП керувалось, в тому числі, Порядком встановлення вимог щодо провадження суб'єктами природних монополій господарської діяльності, яка не належить до сфери природних монополій та обмежень щодо суміщення видів господарської діяльності суб'єктами природних монополій та суб'єктами господарювання на суміжних ринках у сферах тепlopостачання, централізованого водopостачання та водовідведення, затвердженого постановою НКРЕКП від 04.02.2013 № 15.

Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України листом від 12.12.2016 № 7/10-14849 надало роз'яснення Антимонопольному комітету України, в яких зазначило, що відповідно до статті 19 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" **виконавцем послуг** з централізованого опалення та послуг з централізованого постачання гарячої води для об'єктів усіх форм власності є **суб'єкт господарювання з постачання теплової енергії (тепlopостачальна організація)**.

У пункті 1 Правил визначено, що ці Правила регулюють відносини між суб'єктом господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальних послуг, і фізичною особою та юридичною особою, яка отримує або має намір отримати послуги з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення.

Для реалізації своїх прав Споживач має отримати повний перелік інформації, яка визначає його права та повний перелік зобов'язань Підприємства.

Саме конкретизація прав Споживача, зобов'язань Виконавця в Договорі та зазначення у ньому конкретних розділів, передбачених Типовим договором, сприяє реалізації прав споживача та безумовної вимоги у іншої сторони (Підприємства) їх виконання.

Таким чином, матеріалами справи доведено, що дії ПАТ "ДТЕК Західенерго" в особі ВП "Ладизинська ТЕС" ПАТ "ДТЕК Західенерго" стосовно укладення із юридичними особами Договору, який не відповідає умовам Типового договору, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції" – зловживання монопольним становищем на ринках послуг з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води в територіальних межах м. Ладизин (в межах території, де розташовані власні та експлуатовані мережі), шляхом вчинення дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів (юридичних осіб), які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Подання про попередні висновки від 25.03.2016 № 03-100 у справі № 03-08/06-16 направлено ПАТ "ДТЕК Західенерго" з листом від 25.03.2016 № 03-08/434.

На подання про попередні висновки у справі № 03-08/06-16 ПАТ "ДТЕК Західенерго" листом від 05.04.2016 № 22-828 підтвердило свою позицію, яку було викладено у листі від 11.03.2016 № 82/608.

Підприємством у листі від 26.12.2016 № 22-3043 ПАТ "ДТЕК Західенерго" зазначено, що розроблено нові договори на постачання теплової енергії в гарячій воді, в яких максимально враховано зауваження, викладені у поданні про попередні висновки.

У відповідності до абзацу 2 частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 цього Закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Згідно зі звітом про фінансові результати ПАТ "ДТЕК Західенерго" за 2016 рік, розмір чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ПАТ "ДТЕК Західенерго" за 2016 рік склав *(інформація з обмеженим доступом)*, в тому числі від реалізації пари, гарячої води та кондиціонованого повітря *–(інформація з обмеженим доступом)*, теплової енергії *– (інформація з обмеженим доступом)*.

При визначенні розміру штрафу враховано наступне:

- ◆ поведінку відповідача – порушення не визнано;
- ◆ порушення не припинено;
- ◆ сприяння розслідуванню відділення;
- ◆ порушення законодавства про захист економічної конкуренції вчинено вперше;
- ◆ інформацію представника ВП "Ладижинська ТЕС" ПАТ "ДТЕК Західенерго" стосовно фінансового стану Підприємства.

Виходячи з вищевикладеного, на підставі статей 12, 14 Закону України "Про Антимонопольний комітет України", статті 48 Закону України "Про захист економічної конкуренції", пунктів 8, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами і доповненнями), пункту 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Вінницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ВИРІШИЛА:

1. Визнати, що публічне акціонерне товариство "ДТЕК Західенерго" (79026, вул. Козельницька, 15, м. Львів. Ідентифікаційний код 23269555) протягом 2014 – 2016 років займало монопольне становище на ринках послуг з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води в територіальних межах м. Ладижин (в межах території, де розташовані власні та експлуатовані мережі) з часткою 100 відсотків.

2. Визнати, що дії ПАТ "ДТЕК Західенерго" в особі ВП "Ладижинська ТЕС" ПАТ "ДТЕК Західенерго" стосовно укладення з юридичними особами договору на постачання теплової енергії в гарячій воді, який не відповідає умовам Типового договору, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції" – зловживання монопольним становищем на ринках послуг з централізованого опалення та

централізованого постачання гарячої води шляхом вчинення дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів (юридичних осіб), які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення, зазначене в пункті 2 рішення, накласти на ПАТ "ДТЕК Західенерго" штраф у розмірі 34 000 (тридцять чотири тисячі) грн.

4. Зобов'язати ПАТ "ДТЕК Західенерго" припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначене в пункті 2 рішення, шляхом приведення договорів із юридичними особами про постачання теплової енергії у відповідність до вимог Закону України "Про житлово-комунальні послуги", Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630, Типового договору та інших чинних нормативних документів у сфері централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води, про що повідомити територіальному відділенню у двомісячний строк з дня отримання даного рішення.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання копії рішення про накладення штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання його копії.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України "Про захист економічної конкуренції" протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати територіальному відділенню документи, що підтверджують сплату штрафу (завірена копія квитанції або платіжного доручення з відповідними відмітками банку).

Голова адміністративної колегії,
голова відділення

М.В. Слободянюк

Члени колегії

О.В. Вихованець

В.В. Одобецька

Н.В. Соловей

С.В. Сельська

Секретар

О.М. Фесюк

ПІДГОТУВАЛА:

Головний спеціаліст ВДР

_____ О.М. Фесюк

“ ___ ” _____ 2017 р.

ПОГОДЖЕНО:

Головний спеціаліст-юрисконсульт

_____ Ю.П. Драпак

“ ___ ” _____ 2017 р.